

TZ: Výzkum ukázal, že sexuální obtěžování ve veřejné dopravě zažila každá třetí žena

Praha, 25. srpna 2021 – Obtěžující poznámky, bezdůvodné vstupování do intimní zóny, osahávání či pokusy o líbání. Sexuální obtěžování ve veřejné dopravě zažila každá třetí žena v Česku. Podobnou zkušenost má každý desátý muž. Jak ukázal nový výzkum Odboru rovnosti žen a mužů Úřadu vlády o výskytu sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě, cestující by v takových situacích nejvíce uvítali nouzová tlačítka na přivolání obsluhy. Bezpečněji by se cítili i s větším zapojením policie zejména ve večerních a nočních hodinách. Výsledky unikátního výzkumu se využijí při zavádění opatření na zvýšení bezpečnosti ve veřejné dopravě.

Na cestě do práce či za nákupy nebo doprovázením dětí do škol a školek stráví Češky a Češi v průměru 5 hodin týdně. Cestu ve stejném čase a ve stejném dopravním prostředku ale muži a ženy prožívají odlišně, alespoň co se týká pocitu bezpečí. „Poprvé máme k dispozici data, která popisují zkušenosti české veřejnosti se sexuálním obtěžováním ve veřejné dopravě. Zaměřili jsme se na oblast, kterou se dosavadní výzkumy sexuálního obtěžování v ČR zatím nezabývaly. Ukázalo se, že před projevy sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě se necítí bezpečně každá čtvrtá žena,“ říká Helena Válková, zmocněnkyně vlády pro lidská práva.

Pocitování obav o svou bezpečnost odráží také odlišné zkušenosti. „Zatímco každá třetí žena se při cestování ve veřejné dopravě v Česku stala obětí sexuálního obtěžování (35 %), stejnou zkušenost má každý desátý muž (10 %),“ představuje hlavní výstupy výzkumu Radan Šafařík, ředitel Odboru rovnosti žen a mužů Úřadu vlády.

Zvláště alarmujícím zjištěním je množství cestujících, kteří se setkali s jednáním, které by se dalo označit za sexuální obtěžování či sexuální násilí. „S nevídanými pokusy o hlazení, líbání či fyzické sbližení se setkalo 20 % cestujících, s veřejným sebeukájením v dopravě 19 % cestujících, 8 % cestujících bylo donuceno k ukojení rukou nebo jinou částí těla a 6 % cestujících bylo donuceno násilím k sexu či se setkalo s pokusem o sexuální styk nátlakem,“ doplňuje Radan Šafařík. Podle výzkumu se s většinou z uvedených typů sexuálního obtěžování či násilí ve veřejné dopravě výrazně častěji setkaly ženy.

Cestující nevědí, jak v situaci reagovat

Většina dotázaných se domnívá, že by se stát tímto tématem měl zabývat. Až čtvrtina z nich uvedla, že už někdy byli svědky sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě. Přitom ale třetina z lidí, kteří byli svědky takového chování, nezareagovala a oběti pomoc neposkytla. Ukazuje se, že neznalost toho, jak se postavit k problému se sexuálním obtěžováním v konkrétní situaci, člověka paralyzuje a v reálné situaci vede k pasivitě.

Výzkum také zjišťoval, co by podle cestujících mohlo situaci zlepšit. „Nejvíce dotázaných by ocenilo nouzová tlačítka na přivolání obsluhy (66 %), větší zapojení policie do kontroly veřejného pořádku a bezpečnosti cestujících zejména ve večerních a nočních hodinách (54 %) a školení řidičů a řidiček/průvodčích zaměřené na jejich schopnosti reagovat na případy sexuálního obtěžování (48 %),“ uvádí Helena Válková. Zároveň dodává, že by podle české veřejnosti mohla pomoci také mobilní aplikace k hlášení sexuálního obtěžování, zavedení dopravní policie, možnost vystoupit mimo zastávky v nočních hodinách nebo například samostatná kupé či speciální sekce pro ženy či muže.

Zjištění výzkumu se uplatní v nových politikách

Na odlišné dopravní chování mužů a žen a různou míru pocitu bezpečí u žen a mužů při cestování veřejnou dopravou poukazují i nedávné výzkumy, které iniciovalo Ministerstvo dopravy a realizovalo Centrum dopravního výzkumu. „Zvyšování pocitu bezpečí se pro nás také stává prioritou. Již teď jsme implementovali data z průzkumu dopravního chování žen a mužů z roku 2020 do všech svých strategických dokumentů. Nadále budeme podporovat příslušná opatření v Dopravní politice ČR pro období 2021-2027 s výhledem do roku 2050 a v projektech podpořených na základě výzev z OP Doprava 2021+," říká Zdeněk Jelínek, ředitel Odboru civilního letectví Ministerstva dopravy.

Zvýšení bezpečí ve veřejném prostoru patří také mezi cíle nové Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021-2030. S tím souvisí potřeba většího povědomí veřejnosti o problematice a zvýšení dostupnosti pomoci pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí. V rámci Norských fondů byla také nedávno vypsána výzva pro nestátní neziskové organizace zaměřená na zvýšení dostupnosti specializovaných služeb pro oběti domácího a sexuálního násilí. V příštím roce by mělo vzniknout 5 nových center komplexní pomoci pro oběti těchto forem násilí. Součástí prevence je také projekt Odboru rovnosti žen a mužů, v rámci kterého realizuje semináře pro studující i vyučující na základních a středních školách k prevenci sexuálního násilí.

Vždy aktuální přehled v oblasti prevence a výskytu těchto forem násilí přináší zpráva o naplňování Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí. Nejnovější [zpráva za rok 2020](#) byla vládou schválena tento týden, v pondělí 23. srpna. Její součástí byla i [aktualizace akčního plánu](#), která přináší nová opatření reagující na aktuální problémy v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí. Nově přibyla oblast prevence násilí na seniorech, prevence kybernásilí a zvýšení ochrany a zajištění bezpečí osob ohrožených. Více se dočtete v zprávě zveřejněné na vládním webu.

Závěrečná zpráva ze sociologického výzkumu zpracovaného agenturou Focus pro Úřad vlády České republiky je k dispozici:

http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Sex--obtezovani-v-doprave_final_WEB.pdf